

Speenkouid

natuurboekje
van

HOI!

Speenkruid groeit op vochtige grond.

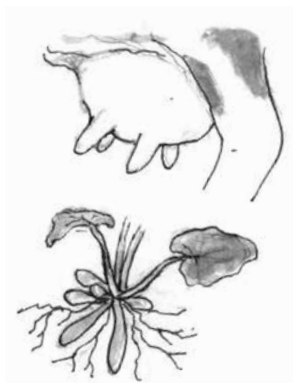
SOMS BLOEIT SPEENKRUID al in januari, maar zeker in maart. Langs een sloot of een beek, langs de kant van een holle weg, onder struiken of bomen... opeens zie je overal gele bloempjes. Dan weet je: de winter is bijna voorbij. De lente komt!

Als ergens speenkruid groeit, komt er elk jaar speenkruid bij. De grond wordt een mooi groen tapijt met bloemen als heldergele sterretjes. Daar word je vrolijk van na al die donkere dagen. Wat is het eigenlijk voor plantje? Hoe kan speenkruid al zo vroeg bloeien? En... waar komt die naam speenkruid vandaan?

SPEENKRUID BLOEIT tot in de maand mei. Daarna verwelken de blaadjes. Boven de grond is al snel niets meer te zien. Onder de grond wel! Graaf je het plantje uit, dan zie je tussen de wortels langwerpige knolletjes. Speenkruid slaat in die knolletjes een voorraadje voedsel op. Daardoor kan het vroeg en snel groeien en bloeien. Na de bloei verschrompelen de knolletjes. Nieuwe knolletjes komen in de plaats. Een jaar later bloeit het plantje weer.

De vorm van zo'n knolletje lijkt op een speen. Zoals de speen aan de uier van een koe.

Zo kan speenkruid aan zijn naam zijn gekomen. Er zijn ook andere verklaringen.

GA EENS OP ZOEK naar bloeiend speenkruid. Bekijk de blaadjes. Vaak hebben ze de vorm van een hartje. Zijn de blaadjes dof of glimmend?

Kijk ook in de 'oksel' van een blaadje. Vaak groeit daar een piepklein, wittig bolletje. Na de bloei vallen de bolletjes op de grond. De regen neemt ze mee. Of ze plakken aan pootjes of laarzen. Komt het bolletje op een geschikte plek? Dan groeit er een worteltje uit en gaat er speenkruid groeien. Dat krijgt ook weer bolletjes die op de grond vallen. Zo komt er steeds meer speenkruid.

Jij kunt een paar van die bolletjes meenemen. Probeer maar uit in een potje aarde of in de tuin.

SPEENKRUID HOUDT VAN fris en zonnig weer.

Als het regent, blijven de bloemen dicht.

Speenkruid is familie van de boterbloem.

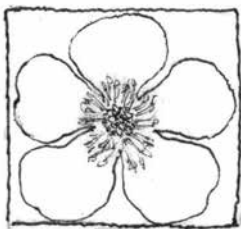
Allebei hebben ze gele bloemen. Maar de

bloem van speenkruid heeft vaak meer

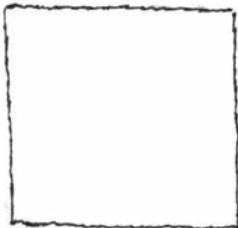
bloemblaadjes. Die bloemblaadjes zijn

ook puntiger.

Zo ziet
de bloem
van een
boterbloem
eruit.

Teken hier
de bloem
van speenkruid.

VROEGER WERD speenkruid vaak gegeten. In de winter was er weinig verse groente en de blaadjes zitten vol vitamine C. Had je een tekort aan vitamine C, dan kon je scheurbuik krijgen. Je tanden vielen uit en je had overal bloedingen, brrrr. Speenkruid hielp tegen scheurbuik. In Duitsland heet speenkruid niet voor niets Scharbockskraut (= scheurbuikkruid).

Ook nu eten mensen weleens speenkruid. Jonge blaadjes gaan in de sla of de soep. Als speenkruid gaat bloeien, worden de blaadjes giftig en smaken ze bitter. Ook het vee schijnt ze dan niet meer te eten. Ze zeggen dat vroeger in de Alpen het gif van speenkruid voor pijlpunten is gebruikt.

POST

Het goede antwoord
bij het puzzeltje was
LIEVEHEERSBEESTJES.

Die overwinteren vaak in dood hout.
Bedankt voor alle inzendingen!

Jesse uit Roermond maakte deze foto en mailde:
Een mooi rond gat van een specht.

Het Limburgs Landschap
Postbus 4301, 5944 ZG Arcen
T 077-473 75 75

info@limburgs-landschap.nl
www.limburgs-landschap.nl

Samenstelling en tekst
Ditte Merle

Tekeningen Wil Kroon

Extra natuurboekjes zijn
voor scholen en natuurgroepen
gratis te bestellen bij
Het Limburgs Landschap.

DOE JE MEE? In Duitsland heet speenkruid ‘scheurbuikkruid’. Ook in Nederland zijn allerlei namen voor speenkruid.

Er bestaan vast ook Limburgse namen.

Laat ze ons weten, dan maken we er in het volgende natuurboekje een leuk lijstje van.

SPEENKRUID-WEETJE Had een koe vroeger een ontstoken speen aan zijn uier, dan werd de speen gewassen met een sapje van speenkruid. Dat zou helpen.